

ELŐFIZETÉSI ÁR

Éves előfizetés	114
Fél éves előfizetés	57
Negyed éves előfizetés	30
Egy hónapra előfizetés	10
Egyes szám	4

Ezerhatszötödik

Buda Péter utca 12. sz.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP
AZ ORSZÁGOS EGYESÜLT FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA.

Alapította:
GOMBOS FERENCZ.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Postán küldve:	
Egész évre	24
Fél évre	12
Negyed évre	6
Egy hónapra	2
Egyes szám	4

Kiadóhivatal:

D. Át Ferencz-utca 12. sz.

Orosz földön nyomulunk előre.

Az ellenség kiürítette állásait az Alsó-Sannál és Tanewnél.

Budapest, június 29. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Hivatalos.) *Orosz hadszíntér: Keletgaliciában a szövetséges hadseregek üldözés közben a Gnila-Lipaig és Kamionkastrumilova vidékén a Bunig nyomultak előre. Az ezen a vonalon álló orosz erőket támadjuk. Bursztynyt tegnap elfoglaltuk. Nagy ellenséges erők, amelyek Sielecnet (Kamionka Strumilowától északkeletre) állottak, ma éjjel heves harc után nagy veszteségeik mellett Krystynopolra vetették vissza. Ravaruskától északra és Cieszanowtól északra a szövetséges csapatok orosz területre nyomultak elő. Tomaschow birtokunkban van. Ma éjjel az ellenség kiürítette az északi Tanew és az északi San partján levő állásait és északkeleti irányban megkezdte a visszavonulást; mindenütt üldözzük. Lengyelországban és a Dnyeszter mentén a helyzet változatlan.*

Olasz hadszíntér: Az olasz hadszíntéren tegnap nem történt jelentős esemény. Az ellenség újból nagymennyiségű tüzérségi löszert tüzdelt el. A görzi hídfő ellen az olasz egészségügyi személyzet a gerji egyezmény megsértésével horvágyain géppuskát szállít.

Bojer altábornagy, a vezérkar főnökeinek helyettese.

Ötven kilométernyire Lemberg felett

A németek győztes harcai keleten és nyugaton.

Budapest, június 29. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Berlin, június 29. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér: A franciák tegnap Lens—Bethunei ut és Arras között heves tüzelesse éjjeli gyalogsági támadásokat készítettek elő, amelyeket azonban agyunk tüze elfotott. Maas magaslatocon az ellenség a nap folyamán ötször támadta meg azokat az állásokat, amelyeket június hó huszonhatodikán Les-Epasgestől délnyugatra elfoglaltunk. Ezek a támadások a franciák nagy veszteségei mellett eredménytelenül omltak össze, éppoly mint egy éjjeli előretörésük a Tancheetől keletre. Lunewilletől keletre csak akadályainkig tudott jutni három támadás, amelyet több ellenséges zászlóalj a Les-Ramebois erdőben és a Leintrey Gondrekontól nyugatra levő állásainkellen intézett. Ellenség tüzelésünkben menekült vissza állásaiba. **A soisonsi székesegyházon elhelyezett ellenséges tüzérségi megfigyelő állást tüzérségünk tegnap eltávolította.**

Keleti hadszíntér: Jelentős esemény nem történt.

Délkeleti hadszíntér: Linsingen tábornok hadserege az ellenséget üldözés közben a Halis és Fyriejow közti egész arcvonalon a Gni'a—Lipa mögé vetette vissza. Ezen a szakaszon még folyik a harc, feljebb északra elértük Przemyslany és Kamioka vidékét. Kamionkától északra az ellenség nem várta be támadásunkat. E helység alatt a Bug mögé vonult vissza. A Lemberg felett ötven kilométernyire északi irányban fekvő Mosty-Waelkietől északra és északkeletre, valamint Tomaschowtól északkeletre és nyugatra az ellenség szembefordult velünk, de mindent megvertük. Most itt is orosz földön állunk. Ezen a területen tett előhaladásunk nyomása alatt az ellenség megkezdte állásainak kiürítését a Tanew-szakaszon és az Alsó-San mellett.

Az északi harctér

A cár elfogadta Szuchomlinow lemondását.

Stockholm, június 29.

A „Cas“ írja, hogy a cár elfogadta Szuchomlinow hadügyminiszter lemondását. A miniszterium ügyvivője Pawanow tábornok lett.

Mackensen-távirat.

Berlin, június 29.

A Lokalanzeiger jelenti Danzigból: Nyugatporoszország tartományi bizottsága Mackensen marsallhoz üdvözlő táviratot intézett, mire a következő válasz érkezett:

„Szívélyes köszönet az engem annyira megörvendezettő szerencsekívánatokért. Az Ur-isten segítsen bennünket továbbra is. Minden nap megerősíti bizalmamat.“

A déli harctér.

A montenegróiak elfoglalták San Giovanni di Meduát.

Rotterdam, június 29.

A „Morning Post“ jelenti, hogy montenegrói csapatok minden harc nélkül elfoglalták San Giovanni di Meduát. Az albán lakosság Nikitát elismerte királynak.

Itália és Törökország között megszakadt a diplomáciai viszony.

Koppenhága, június 29.

A „Matin“ jelenti Rómából, hogy Naby bej római török nagykövet kikérte utlevelét.

Nyugati harctér.

Német léghajók Anglia felett.

Rotterdam, június 29.

Ameland felett három Zeppelin léghajó repült Anglia felé.

Az olasz háború.

Az olasz miniszterelnök a főhadiszálláson.

Milanó, június 29.

A „Corriere della Sera“ írja, hogy Salandra olasz miniszterelnök a főhadiszállásra utazott, hogy ott a királlyal tanácskozzék.

A papa közbenjárt az olasz érdekekért.

Lugano, június 29.

A „Cordialia“ a pápa ismeretes nyilatkozatára vonatkozólag Gaspari biboros államtitkártól felvilágosítást kért. A biboros kijelentette, hogy a pápa a háború előtt mindent elkövetett a béke érdekében abban a feltevésben, hogy a monarchia olyan engedményeket tett, melyek kizárnak Itáliával minden surlódást a jövőben. Ha ezt egykor megtudják az olaszok, halásak lesznek érte a pápának.

A tengeren.

Német hadihajók a Balti tengeren.

Berlin, június 29.

A „Lokalanzeiger“ írja, hogy a német flotta a Balti tenger középső részein is megjelent.

Elsülyesztett angol gőzösök.

Rotterdam, június 29.

A Reuter-ügynökség jelenti, hogy egy német buvárhajó Irország déli partjain az „Edith“ és a „Lueana“ angol gőzösöket elsülyesztette. **Itália nem küld csapatokat a Dardanellákhoz.**

Rotterdam, június 29.

A „Times“ jelenti: Itália ezidőszert nem hajlandó a Dardanellákhoz hadihajókat és csapatokat küldeni.

Az északi államok az angol erőszak ellen.

Kopenhága, június 29.

A norvég Starting legközelebb indítványt tesz kormányának az észak-tengeri konferencia összehívására, amelyen a skandináv államokon kívül Hollandia is résztvenne. A konferencia folytatása volna a malmöi királyi falálkozásnak és célja igazságosabb viszonyokat teremteni az észak-tengeri hajózás körül. Indokokat ehhez a Svédországgal szembeni legutóbbi intézett angol represzáliák szolgáltattak. A svéd, norvég, dán külügyminiszterek elvben már hozzájárultak az eszméhez.

LEGUTJABB

A z. maj. császárné és a szultán táviratváltása.

Konstantinápoly, június 29.

A szultán táviratot kapott Vilmos császártól, a ki örömet fejezi ki az operáció sikerén. A szultán választáviratában szerencsét kíván a szövetségeseknek a lemberg győzelemhez.

A legutóbbi Derda ella-harcokban tizenkét ezer halottat vesztettek a szövetséges ocsa atok.

Frankfurt, június 29.

A Frankfurter Ztg. jelenti Konstantinápolyból: A Dardanelláknál folyt legutóbbi harcok elkeseredettebbek voltak minden eddigénél. A szövetségesek egész erejükkel áttörést kíséreltek meg. Veszteségük a közelharcokban tében óriási volt. A halottak számát legkevesebb tizenkétezerre becsülik.

A Gorenkyn kabinet rekonstruálása.

Berlin, június 29.

A Vossische Zeitungnak jelenti P. tervarról: A múlt csütörtökön a cár enklésével Carszkojeszeloban koronatanács volt, amelyen belpolitikai kérdéseket tárgyaltak. A tanácskozá t megelőzően a cár kétórás audiencián fogadta Samarin moszkvai nemesi marsallt, Gorenkyn leendő utódát és Csorbatov új belügyminisztert Csorbatov kinevezéséről Gorenkyn a cár titkos kabinetje utján váratlanul értesült.

Egy francia cirkáló bombázott egy görög szigetet!

Athén, június 29.

A Kleber francia cirkáló bombázása Castorizo görög szigetet és a templomot elpusztította. Mikor a hajóparancsnok értesült arról, hogy a sziget a görögöké, sajnálkozását fejezte ki.

600.000 ember az angolok vesztesége.

Hága, június 29.

A Labour Leader angol folyóirat szerint az angolok vesztesége az eddigi arányt véve alapul, szeptemberig 600.000 ember lett.

Dumaképviselek tanácskoznak.

Rotterdam, június 29.

A dumaképviselek tegnap tanácskozást tartottak és a hangulatukból megállapítható volt, hogy Oroszországot katasztrófa fenyegeti, ha a kormányzásban

gyökeres változások nem állanak be. A katonák életét feleslegesen áldozzák fel, minden vesztett csatának a zsidóság issza meg a levét. A polgári pártok radikális parlamenti kormányt követelnek.

A legközelebbi bevonulások.

Budapest, június 29.

Julius tizenötödikén bevonulni tartóznak az 1896. évben születettek, továbbá az 1892, 1893 és 1894. évben született besorozott népfölkelek, akik időközben elbocsájtattak, ha névszerint felmentve nincsenek.

Romániát nem tudják megszedíteni.

Bukarest, június 29.

A román vezérkar az orosz hadsereg helyzetét reménytelennek tartja. Románia az antant újabb vérmes ígéréteiért sem hajlandó akcióba lépni.

A moszkvai Bertalan-éj.

Stockholm, jun. 29.

A Svenska Dagbladet újabb részleteket közöl a moszkvai Szent Bertalan-éjéről. A csöcselék állítólag maga a hatóság itatta le. A pörogmok hír szerint ünneplés egyházi körmenetekkel kezdődtek, melyek azonban csakhamar szétoszlottak és apró csoportokat alkotva megkezdtek borzalmas munkájukat. Egy svédet, ki egy német családot akart megvédelmezni, lassoval fojtottak meg. A halottak számáról szóló adatok ötszáz és háromezer között ingadoznak. A pénzügyi, gyáros és kereskedői körök kormányellenes hangulata állítólag komoly következményekkel fog járni.

A Függetlenségi Pártkör fogadó estéje.

Előadás a háborus cenzuráról.

(Saját tud.) Tegnap este tartotta meg a kolozsvári Függetlenségi Pártkör e heti fogadó estéjét. Az előadói széken ezuttal Szász Endre, az „Ujság” szerkesztője ült, aki a sajtótörvény életbeléptetésétől számított gyakorlati tapasztalatokról számolt be s egyben a háborus cenzura kinövéseiről is megemlékezett.

Apáthy István dr. elnök nyitotta meg az összejövetelt s ezután kezdte meg előadását Szász Endre.

Azzal kezdte, hogy a függetlenségi párt törekvéseinek mindig erős és hatásos fegyvere volt a sajtó. Nem lehet eleget hangoztatni, hogy mint annyi más téren, úgy itt is súlyos feladat vár a háború után kétségtelenül új életre támadó függetlenségi pártra. Mert a hogy züllött parlamenti viszonyaink rekonstrukciója nem maradhat el, a nemzeti vágyak és törekvések kényszerű háborus szunnyadása sem folytatódhatik tovább a béke bekövetkezésével, úgy nem szabad megelégedezni arról sem, hogy a sajtót szoros láncokkal kötötték össze a munkapárt sajtótörvénye és ezek a láncok a cenzura súlyával még nehezebbek lettek.

Figyelmeztetett tehát arra, hogy a háború után a függetlenségi párt törekvései között a teljes sajtószabadságnak is ott kell lennie.

Ezután a sajtótörvénnyel foglalkozott Szász s rámutatott annak néhány olyan részletére, amely máris célszerűtlenné bizonyult. Végül a cenzurára tért rá, amelyről elismerte, hogy amíg a hadviselési érdekek védelméül szolgál, helyénvaló. Azzal fejezte be beszédét, hogy igénytelen előadása remélhetőleg sok mindent megmagyarázott, ami eddig a közvélemény előtt érthetetlen volt s felfedte azokat a nehézségeket, amelyekkel a sajtónak meg kell küzdenie.

A tetszéssel fogadott előadáshoz Barabás Samu ref. esperes szólott hozzá, aki villám-

láshoz hasonlított a beszédét. A beszéd világított meg fényvetet. A sajtószabadság ilyen villámlásban csak akkor lehet tanulságos utalatt, amely folyamán a sajtószabadság küzdő katonáinkat hárta meg Baltazár ceni püspök társaságban. Barabás Samu ref. szövit nagy érdeklődéssel hallgatták meg.

Pósta Béla dr. reflexióiban arra mutat rá, hogy a sajtószabadság elnyomása Oroszországban kétélű fegyvernek bizonyult s az körülmény buzdítólag járhat hason arra, hogy magyar sajtót is megkíséreljen beklyóitól szabadítani.

Lemberggtől Kolozsvárig

Aki végigbelegeskedte a lemberg győzelmét.

(Saját tud.) Egy spadt arcú fiatal ember érkezett a napokban Kolozsvárra. Messziről jött és hogy ismét itt lehetne egy magyar levélgyövel megtelt városban ahol nyugodtan járhat az utcán és nyugodtan eldudhatik le este, val hogy úgy érzi magát, mintha álmodnék és szin fel, hogy egyszer fel fog ébredni.

Reich Samunak hívják a fiatal embert akiről itt szó van és Nygysebenből való. Te napelőtt jött Kolozsvárra, mert itt született sorozásra akart jelentkezni a katonai ügyosztálynál, mert rendes időben nem jelentkezhet azon egyszerű oknál fogva, hogy nem engedte az oroszok. Ő ugyanis Lembergől jött most haza.

Reich Samu most husz éves és pár hónappal ezelőtt tette le a kereskedelmi érettségi Magyarországon. Mindjárt érettségi után Oesterreicher és Weislembergi nagykereskedő cég irodájában kapott alkalmazást és ott volt az elmúlt év augusztusáig, amikor egyszer nagyon beteg lett. Tüdőcsuhuratot kapott befeküdt a dr. Steekenéle tüdőszanatóriumba ahol rögtön kura alá fekték. Miután akkor Lemberg körül folytak harcok és nem lehetett abszolút valószínűtlennek, hogy az oroszok elfoglalják Lembergét, így az apjának megjöttön utána és vigye haza.

Az édes apja elment és mindig vissza kellett mennie, mert a katonai parancsnokságok nem engedték meg a Lembergbe való utazást.

— Szeptemberben nagyon rosszul éreztem magamat — mondja — és egy pár nap eszméletlenül feküdtem. Mikor magamhoz tértem, a szobában, ahol feküdtem, egészen ismeretlen beteget láttam. Egyiknek-másiknak feje volt bekötve és hallottam, hogy orosz beszélgettek. Én az eső pillanatban kezdtem megérteni a helyzetet. Nem sokáig kellett dolgoznom az új helyzet felel, mert egy perc múlva bejött az ismerős, a régi sveszter egy orosz katonaozval és elmondta az eseményeket. Az oroszok bejöttek Lembergbe többi beteget elszállították a szanatóriumba de én eszmélet nélkül feküdtem, tehát itt haltam. A szanatóriumot berendezték orosz sorsült kórháznak és ezek itt mellettem megbesült orosz tiszték.

Az orvos, aki a sveszterrel bejött, megvizsgált, azután kiment és egy öregb, tapasztalt katonaozval jött vissza. Most megkértem megnéztek és így szólt hozzám az orosz németül:

— Ne féljen semmit, megfog gyógyulni. Aztán tovább mentek.

Két hétfig feküdtem még itt a szanatóriumban és valamivel jobban lettem. Akkor kórházvonattal Kiewbe szállítottak egy kórházba és ott feküdtem három hónapig. Tíz zán nem panaszkodhatom, hogy rosszul éreztem volna velem. A kórházban nagyon jó dolgot volt és lelkiismeretesen kezelték s ennél szönhetem, hogy egészséges lettem.

Egy napon aztán megvizsgáltak és kijelentették, hogy most már mehetek, mert egészséges vagyok.

— Hová menjek — gondoltam magam — egy krajcár pénz nélkül egy idegen városba. Még ruhám sem volt, mert az oroszok barchen maradt. De ez nem sokáig tartott nekem gondot, mert az egyik apólcó...

... kellett... Az... kiewi rend... egy négy napig valami... közre, azán vagy... emberrel... felügyete mellett Lembergbe...

Ott rögtön az üzl felé siettem és meg... ve voltam észre hogy... van zárva... megtudtam, hogy a főnökeim elmenek... ltek, sőt elmenekültek lakásadóm is és én... és foglalkozás nélkül maradtam itt. Egy... nem sem tudom megtalálni és nem... it egy kora járom set. Jelentkeztem a város... ancspontségánál és adtam a helyzetet, mire... t feleltek, hogy sijnálják, nézzek valami... nka után. Utána... néztem s így lettem... acór egy orosz vendélnél, aki az invázió... an telepedett le Lembergben. Ott voltam mind... dig, amíg a futó oroszokkal a gazdám is meg... em szökött.

Sok bajon, sok ellemetlenségen mentem... résztül, mindazonáltal ezerháromszáz rubellel... gytam el Lemberget amikor hős csapataink... abaddá tettek az utat

grodeki és wereszyci csata

nagy főhadiszállás hivatalos közlése.

Berlin, június 29.

A nagy főhadiszállás a Wolff-ügynökséggel grodeki és wereszyci ütközetekről a következőket közli: Június 15-éről 16-ára virradó az ellenséges csapatok megkezdtek a visszahúzást keleti és északkeleti irányban. Kétségkívül wereszyci és az ugynevezett grodeki csatába vonult vissza. A Wereszycia kis folyó, amely a Dnyeszterbe ömlik. Bármilyen jelentéktelen folyó, védeleire mégis kitűnő helyet nyújtott. Különösen megerősítették az oroszok azonban a Wereszyciaoz csatlakozó grodeki hadállás, amely több mint hetven kilométernyi hosszúságban egész Neol-Miaslowig húzódott. Sok ezer munkás dolgozott itt hónapokon át, hogy olyan hadállást készítsenek, ami becsületére vá az orosz mérnököknek. A legkülönbözőbb őstíteseken kívül dróthálókat vontak az egyes Wereszycia-Gidek hadállás elé.

I volt az utolsó pont, ahol az oroszok főzmes ellenfeletől akarták tartani és a ghe való előnyulását meg akarták bizonyítani. Az orosz hadsereg képtelennek bizonyult a földadat megoldására. Egy gárda lovasok megfelelő ágyúval és gépfegyverrel tízenhatodikán került a grodeki hadállásba betörni és az olevő orosz gyalog brigádokat az erdőbe kergni. Estére Niemirow városát elfoglaltuk.

Június 18-án Mackesen vezérezredes hadserege vonult fel az ellenséges hadállások elé. A következő nap már mamra ment. Reggel a földeli állás, este a wereszyci állás ellen a Sosnina erdőnél lévő hadállásokat hamarosan elfoglalták, négy gyut zsákmányoltak. A támadást porosz gárczredek intézték. Két lövészárak, erős fedéssel és drótkadályok tak a megerősítések Hajnalban kezdte meg a lövészárak munkáját. M reggel hat órakor az orosz tüzéség beszűntette munkáját, amely az utóbbi napokba mindig, nagyon takarós lövészfogyasztással vett részt a harcban. Jel 7 órára az ellenséges hadállás megérett a hamra és a rohaót el is rendelték. A het nehéz tüzéségaz ellenséget annyira moralizálta, hogy e kezdetben még lövöldözött, de a roham elé jobbnak látta menekülni. Több mint 700 goly és körülbelül egy száz gépfegyver került a támadók kezébe. Az elglalt árokban 200 orosz halott feküdt. Ez hamarosan kényteltek voltak az oroszok a giera felé vezető északi részét is kienni.

Mint hogy sikerült a gierowba is behatolni a várostól északra keleti irányban előreulni, a Bialo Piaslwa állás is tarthatatlanná lett. Az oroszok visszavonultak és csak a környékén próbálták inét helytállani. Később egy gárdaezred elfoglalta a dobocini pályavart és ezzel kezükbe került a leMBERG—varuskai utvonat.

Az áttörés ismét körülbelül huszonöt kilométer széles fronton sikerült, Lemberg sorsa eldőlt. Ezt a vonalat később este és részben június 20-án kora reggel ostromoltuk meg. Egy német hadtest, amelyet ezen a napon a császár is meglátogatott, rohammal bevette az egész ellenséges hadállást Stawkitól Bulawáig.

Június 20-ától kezdve az ellenség az egész fronton keleti irányba vonult vissza. Az üldözést nyomban megkezdttük. Ugyane nap estéjén cs. és kir. csapatok közvetlenül a leMBERGI erődítések előtt állottak.

HIREK

A komédiás hősi halála.

(Saját tud.) A komédiás nappal csöndesen és szomorúan kóválygott az utcakon. Neha megállt, felbámult az égre, aztán tovább indult. A szája körül valami furcsa grimace volt, olyan, amilyent csak keserű és sokat csalódott emberek arcán szoktunk látni.

A komédiás, — akit egy kisvárosi cirkuszból ösmertünk — már kisgyermek kora óta működött e pályán. Az anyja jegyszedőnő volt, de egyszer eltűnt, megszökött valakivel. A fiú, aki akkor már hat éves volt, a cirkuszban maradt. Előbb kigyómutatványokra tanították, majd trapézművész lett serdültebb korában.

Mindezt a komédiás mondotta nekünk egy nyári estén, amikor a cirkusz háta mögött a menage-ben egy kalandos ötletből kifolyólag meginterjuvultuk. Bent sápadtan égték a nézőtér lámpái és átvilágították az ócska ponyvavásznakat. A menage mellett az utazókoszik kéményeiből apró kék füstök szálldogáltak. Lovak és állatok szaga, a komédiás előtt egy deszkalapon vak tükör, az asztalon züllött rongyok, olesó komisz puder, sok-sok piros festék. A komédiás éppen akkor készült el öltöztetésével, amikor be szelgettünk vele. A fejére macskafarkot erősített — — — A szegény komédiás ekkor már Dummer-Auguszt volt, letett a trapézművészetről.

Melettünk ruhasuhogás... a lovarnő a nézőtérre tartott. A lovarnő után valami nehéz parfümszag kavargott a levegőben. A cirkuszi dáma már egy kicsit idős teremtés volt... a kosztümje téglavörös színekben égett. Vörös haj és téglaszínű kosztüm, az arcán erős karminrétegek, ime így nézett ki a lovarhölggy, akit odabent tapsvihar fogadott.

A komédiás hosszasan és bánatosan nézett a lovarnő után. Egyet sóhajtott, aztán belebujt egy esetlen frakkba. A nyakán a szétágazó szárnyas gallér lötyögött, amelyre kék és zöld pöttyök voltak pingálva. E gallért maga csinálta a komédiás papirosból. Most festeni kezdte magát. Az arcára ferde vonalakat húzott egy vörös ruddal. A pofacsontjai fölé fekete pamacsokat rakott. A homlokára bohókás csillogatot rajzolt. A szabadon maradt részeket fehérrel kente be.

Közben beszélt. Amikor megszólítottuk, eleinte bizalmatlan volt. Aztán mégis neki melegedett. Elmondta, hogy a trapézművészetről azért mondott le, mert egyszer lezuhant. Komolyabb baja nem történt ugyan, mert egy nagy ponyvatömegre esett.

— Nem jó odafent a magasban figurázni — mondta rejtelmesen.

Ezt úgy magyarázta meg nekünk egy menager, hogy a komédiás egy este látta a magasból, hogy egy páholy mélyén egy ur megcsókolta a cirkuszi dámat. Ez megzavarta, mert szerette a lovarnőt, eltévesztette a salkómortálét, lezuhant és kis hijja, hogy ki nem törte a nyakát.

A cirkusz soha sem ment jól és a komédiás így csak hatvan forintokat kapott havonta. Ezért ugrált, ezért volt pojáca, ezért püfölte magát és a fejét odaverte a köröndhöz a közönség mulattatására.

Mindennek öt esztendeje már. A cirkusz elment s a kisvárosból mi is elkerültünk az-

tán. Ha tükörbe nézünk, úgy találjuk, hogy a mi szajunk is keserűbb lett azóta talán egy kissé....

Tegnap kint jártunk a katonasíroknál. Az egyik feján egy ismerős nevet pillantottunk meg. A komédiás emberét. Igen furcsa neve volt, nem isen lehet elfelejteni. A többi síron virág, ide senki sem tett virágot. A feján oda van írva... hős hővéd.

Szegény komédiás ember, aki hős lett és megult a hazáért, porló szívével vajjon miről álmodik most odalent a földben?.....

— (Péter-Pál.) Tegnap köszöntött be áldást-hozó „jónapot”-tal ez a két aranykalászu szent. Minden esztendőben felve örülve várják őket a ringó kalászos magyar rónák és minden esztendőben boldogan szál elibük a rónák szent muzsikája, a kaszapongés. A kaszák zenéjében eddig csak a boldogság, a gazda vig megelegedése dalolt, most a nemzet győzelmi ujjongásának a hangja az, amely köszönti az arató szenteket. A győzelem, a mi nagy erőnk nőtt ki most a földből a dus kalászu termessel és amikor a szellő hullámozva végig szalad a kalászos rónán, mintha a magyarság ősi, szepölőten győzelmi zászlóját lobogtatná meg. Minden buza szem, amit az arányhoz hasonlová sárgított a magyar ég napja, a magyar erőt és a magyar kitartást hirdeti. A diadal jött el a tegnapi nappal egy évezredes nemzet megérdemelt, kibarcolt, kidolgozott diadala és ennek a hosszú ezer esztendőnek a legkegyetlenebb, legkinosabb tele után ime boldogan, lelkünkben a győzelem mámorával hallgatjuk a magyar kaszák ezüstös csengését.

— (Az EMKE és a Vöröskereszt-Egylet.) Budapestről írják: Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület székesfővárosi választmánya az egyesület Podmaniczky-utcai helyiségében Sándor József udvari tanácsos elnöklésével népes ülést tartott. Targyalták a székesfővárosi választmány és a Vöröskereszt-Egylet ismert közös ügyeinek elszámolási ügyét. Egyhangulag kimondották, hogy a székesfővárosi választmány ügyének jogi védelmére Györffy Gyula országgyűlési képviselőt, a választmány tagját kéri föl, akit megbíznak azzal, hogy a választmány ellen elkövetett sajtóvétségben is az elévülési idő előtt tegye meg a megtorló büntetőjogi lépéseket.

— (A kolera.) A tegnapi nap folyamán Kolozsvár területén három kolera-gyanús megbetegedés fordult elő, amelyek közül két esetben dr. Scheitz városi tiszti főorvos teljes bizonyossággal megállapította az ázsiai kolera-t. Amit eddig a közönség gondossága és a hatóságok erélyes fellépése folytán elkerültünk, a járvány most kezd figyelemre méltó mérvet öltetni. A háborus esztendőkkkel elmaradhatatlanul velük járnak a különféle járványok és ezek ellen csak a legnagyobb elővigyázattal lehet eredményesen küzdeni. És a járvány elleni küzdelem az, amely mindenkinek kötelességévé teszi az elővigyázatosságot. Mindenekelőtt felhívjuk a közönséget, hogy a maga és háztájának tisztántartását első kötelességének tartsa. Evés előtt lehetőleg meleg vízzel, szappannal mossa tisztára a kezét és napközben lehetőleg kerüljön minden olyan mozdulatot, amely szükségessé teszi azt, hogy a kezét a szájába tegye. A nyers gyümölcsöt evés előtt meg kell mosni, és mindenki vigyázzon arra, nehogy a gyomrát túl terhelje, mert a megrontott gyomornak a kolera-val szemben kisebb az ellentálló képessége. Főleg figyelmeztetjük a közönséget, hogy az olyan megbetegedéseknél, amely hasmenéssel és hányással jár, azonnal tegyen jelentést a tiszti orvosi hivatalban, hogy az esetleg előforduló kolera-s megbetegedés helyét lehetőleg azonnal fertőtleníthessék. Ezek mind olyan tudnivalók, amelyek már számtalan esetben tétettek közhírré, mindazonáltal nem tartjuk szükségtelenné a közönség figyelmét rájuk ezúttal is felhívni. Különösen most kell mindenkinek segédkezet nyújtani a járvány elfojtásában, mert ezek azok a hónapok, a mikor az ázsiai kolera nagyobb mértékben szokott fellépni. Mi reméljük, hogy Kolozsvár város intelligens lakossága le fogja küzdeni ezt a fenyegető veszedelmet.

— (Akinék a trónörökös tüzte a mellére a vitézségi érmet.) Egy derék kolozsvári fiu, *Andrássy János*, *Kenyeres Balázs dr.* törvényszéki orvostanár szolgája, aki mint a 82. székely gyalogezred káplárja küzd most az olasz harc-téren, cenzurázott levelet irt egy kolozsvári orvosprofesszornak: „Örömmel bátorkodom tudatni — írja, — ez alatt az erdő alatt (a képeslap hatalmas, erdővel borított égbekapaszkodó hegycsucokat ábrázol) levő községben nagy ünnepség keretében tüzte a mellére a 2. oszt. vitézségi érmet e hó 21-én a trónörökös. A viszontlátásig üdvözli a Tanár urat *Andrássy János*“.

— (Kenőcs, aminek négy és fél év az ára.) A szegedi honvéd hadosztálybiróság *Dimitriov Mihály* nagykikindai lakos ügyében ítélt, akit katonai eskü megszegésére való csábítással vádolt az ügyészség. A vád szerint *Dimitriov* a múlt év szeptemberében és októberében a következőt ajánlotta *Schneider György* és *Branicsics Mihály* közkatonáknak:

— Van olyan kenőcsöm, amivel ha bekenem a lábotokat meleg fürdő után, hát úgy megdagnak, hogy nem huzhattok föl többé bakancsot.

A hadbíróság a bizonyítékok alapján négy és fél évi sulyos börtönre ítélte a katonák csabitóját.

— (Az éhes bakák szuronyrohama.) *Kolomea* körül történt — mesélte *K. Örmester*, a 44-es regiment egyik vitéz katonája. — A századomnak egyik szakasza olyan kellemetlen terpen feküdt rajvonásban, hogy a naponta háromszor végbemenő menázsikiosztást mindig a legnagyobb lelki szorongással néztem végig. — A szakasz rajvonala ugyanis egy hegyoldal meredeken aláereszkedő lejtőjén volt, úgy, hogy a muszkák pompásan láthattak mindent, a mi napközben nálunk történt, sőt azt hiszem, akár minden egyes embert külön is megfigyelni. Mindig reszkettem attól a gondolattól, hogy mi lesz, ha a Pruth tulsó partján velünk farkasszemmel néző ellenség egyszer odalő, még pedig éppen menázsikiosztás közben, a mikor minden egyes ember kénytelen fedezék nélkül künn tölteni azt a néhány percet?! Ez egyszer aztán csakugyan megtörtént! Egy déli menázsikiosztás alkalmával egyszerre csak: ta-ta-ta-ta-ta-ta-ta!... megszólalt odaát egy gépfegyver és a következő pillanatban jó néhány katonánk jajgatva omlott a vérébe. De a többi csodálatosképpen nem mozdult. Kezeik között keményen szorongatták a sajkájukat, át-átnéztek a tulsó frontra, meg a sebesült bajtársakra is részvétellel pislogattak, — de azért egytől-egyig ott maradtak a párolgó étellel telt bodelák

előtt. Kiabálni kezdtem dühömben, ilyen könnyelműség láttán, a melynek áldozatául eshetik az egész szakasz:

— Gyorsan be a dekkungba!

De bizony senki sem mozdult. Éhesek voltak valamennyien, tehát ügyet sem vetettek a pokoli golyózáporra. Már a harmadrésze a szakasznak holtan vagy sebesülten hevert a bodelák körül, a mikor hirtelen egy kitérő mentőötlet jutott az eszembe. Rohamra vittem az embereket a szakadatlanul ta-tázó gépfegyver ellen s a fergeg gyanánt alómló roham nemcsak elsöpörte a gépfegyver védőit, hanem magát a puskát is megszerezte a számunkra. Hanem mondhatom, olyan ádáz és röviden elintézett rohamot még nem lattam soha, mint a milyen az volt! Valósággal orkán gyanánt csapott le a muszkára, a kik eszeveszetteen menekültek a szélrózsa minden irányába. De nem is csodálkozom rajta. Az éhes baka keresztül ment volna rajtok talán akkor is, ha maga a pokolbeli sátán állt volna ott seregével, — hiszen a menázsijáról volt szó!... És azután, nyugodtan, mintha mi sem történt volna, folytatták az ebédkiosztást ott, a hol elhagyták.

— (Schmettow grófnő lányai.) Érdekes hölgyek tartózkodtak a napokban Szegeden: *Schmettow Gyertyáffy Matild* Antónia grófnő gyermekei és unokái. Regi idők letűnt emlékei zománcozzák be ezt a nevet. A grófnő, *Liszt Ferenc* tanítványa, az elmúlt század utolsó évtizedeink egyik legismertebb nevű zongoravirtuóza volt. A grófnő két lánya, *Matild* és *Izabella* és unokái, *Anna* és *Izabella* járnak most Szegeden *Volk Mária* Lujza kíséretében. Sok becses ereklýeje van az érdekes családnak, a melyek közül igen értékes *Kossuth Lajos* írása. A grófnő egyik lánya ugyanis, *Izabella*, keresztlányja a magyar szabadságharc halhatatlan emlékü apostolanak. — *Schmettow grófnő* annak idején megkérte a turini számkivetésében élt *Kossuth Lajost*, hogy vállalja keresztapaságát születendő gyermekének, mire *Kossuth* a következő, most már elfakult írásu, szép levélben válaszolt:

TURIN, Mark 17 k, 1868.

Tisztelt Grófnő!

Fel tudom fogni a honleányi érzelmeket, melyek leendő anyának a száműzöttet eszébe juttatták. Megtisztelve érzem magam bizalma által. Kívánságát szíves örömet teljesítem. Örködjék a szerepet istenének malasztja Ön felett a női élet legmagasztosabb válságos perceiben. Adjon az anyai szív óhajainak legteljesebb mérvű teljesedést. Kegyeletes érzéssel küldöm születendő gyermeke számára keresztatyai áldásomat s Önnek tisztelt Grófnő meleg részvétem mellett legjobb szerenese kívánataimat.

Kossuth Lajos.

A levélnek ez a címzés

Gróf *Schmettow Rezső*
szül. *bobdai Gyertyáffy Matild*
őméltóságának

Versec
Tigris-szálló

A *Schmettow*-név az utóbbi években új érdekességgel bővült. A gróf egyik rokon *Schmettow Bernát* gróf berlini katonatiszt vette *Sulkovszky Ida* hercegnőt, *Tagányi Sandr* dr. ügyvéd, volt országgyűlési képviselő elv feleségét, a dus *Sulkovszky*-jakak örökösét.

— (Harcérrre induló) katonáknak kéz-lábizzadás ellen feltétlen szükséges a „Sudo“ nevű folyadék. Szárit, szagtalant. Kapható a *Biró Géza* gyógyszer-tárában, *Mátyás király-utca* 6. Ára 1 kor. 20 fillér. Próbauveg 70 fillér.

Színház és Zene

Heti műsor a Nemzeti Színházban:

Szerda: Mandarin. Utolsó előadás ez a nap. (Nemzeti helyiárakkal. Utolsó színházi zápor-próba.)

Színház-mozgó:

Szerda: A haláltőr. (Izgalmas detektív ujdorog.)

Csütörtök: A haláltőr.
Péntek: Fekete álom. (Asta Nielsen és a demr. *Psylander* együtt lépéével.)

Szombat: Za la Moje. (Főszereplő: *Francesca Bertin*. Repiz csak egy napig látható!)

Vasárnap: A cigánylány. (A *Nordis* gyár legújabb remeke.)

Egyetem-mozgó:

Szerda: A cselszöki. (Érdekes új dráma ujdorog.)

Csütörtök: A cselszöki.
Péntek: A postakösi. (A legújabb magyar szerződés.)

Szombat: A postakösi.
Vasárnap: Az orkán. (Repiz.)

Urániaszínház:

Szerda: Nincs elől.

Szombat: Nincs elől.
Vasárnap: Az elől. (Repiz.)

A szerkesztést felelős:

SZÁSZENDRE.

Kiadó lapkiadós:

Gombos Ferenc „Ism”-könyvnyomda.

Telefonszám: 204.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZÍPŐK

“TURUL”
CZÍPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG ♦ TEMESVÁR.

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját géptelep.
900.000 pári gyártás.
1200 munkás alkalmazott.

Fiókva:

KOLOZVÁR
Wesselényi lós-u. 14.